

Till justitieutskottet

Bostadsutskottet har beslutat att till justitieutskottet överlämna motion 1996/97:Bo533 (fp) av Siw Persson om viss översyn av plan- och bygglagen. Justitieutskottet har beslutat ta emot denna motion. Överlämnandet syftar till att möjliggöra en samordning med beredningen av andra motionsförslag med inriktning mot samma problemområde, dvs. åtgärder mot den s.k. mc-relaterade brottsligheten. Som underlag för justitieutskottets vidare beredning av ärendet redovisar bostadsutskottet i detta yttrande sin syn på de frågor som behandlas i motionen.

Motionen

I motion 1996/97:Bo533 (fp) hänvisas till olika bestämmelser i plan- och bygglagen (PBL) som bl.a. syftar till att ge bebyggelsen en lämplig utformning och att byggnaders användning står i överensstämmelse med gällande planer och bygglov. Det redogörs vidare för de påföljder och sanktionsmöjligheter som är knutna till lagen vid överträdelse av bestämmelserna om byggande.

Motionären hänvisar till de tilltagande problemen med etablering av olika "outlaw-klubbar" och då framför allt den s.k. mc-relaterade brottsligheten. När dessa klubbar etablerat sig i byggnader i tätbebyggt område har detta enligt motionen lett till att oskyldiga människor försatts i livsfara. Mot denna bakgrund föreslås att en snabbutredning bör tillsättas för en genomgång av PBL med uppgift att föreslå åtgärder som kan förhindra att farlig verksamhet etableras i tätbebyggda områden. Även de sanktionsmöjligheter som är knutna till lagen föreslås ses över.

Utskottet

Bostadsutskottet vill anföra följande om användningen av PBL i syfte att komma till rätta med de i motionen aktualiserade problemen.

Utskottet kan ansluta sig till den genomgång som finns i motionen av bestämmelser i PBL som i olika situationer kan vara tillämpliga för att förhindra att byggnader används på olämpligt sätt. I första hand torde bestämmelserna i lagens 8 kap. om vilka åtgärder som kräver bygglov samt om förutsättningarna för lov kunna användas för att hindra att en byggnad upp-

förs, tas i anspråk eller ändras på ett sätt som inte står i överensstämmelse med gällande planer. Bostadsutskottet måste givetvis förutsätta att PBL:s bestämmelser kan tillämpas och att kommunerna i den praktiska hanteringen av lagen inte hindras i sin myndighetsutövning. I en annan motion från samma motionär om mc-relaterad brottslighet som för närvarande bereds inom justitieutskottet – 1996/97:Ju218 (fp) – hävdas dock att en kommun undrlåtit att agera trots otillåten ändring av en byggnads användningssätt.

Förslaget i motion 1996/97:Bo533 (fp) om en särskild översyn av PBL i avsikt att förhindra etableringen av kriminella föreningar i tätbebyggda områden kan mot bakgrund av en rad händelser under det senaste året te sig naturligt. För en sådan översyn talar problemets allvar och den befogade oron hos dem som bor nära byggnader som används av de aktuella föreningarna. Det kan emellertid samtidigt hävdas att PBL redan i dag har ett flertal tillämpbara bestämmelser för att bl.a. förhindra olämpligt användande av byggnader. Exempel på dessa bestämmelser ges för övrigt av motionären själv.

Det kan av flera skäl anses tveksamt om det är lämpligt att i PBL ta in särskilda bestämmelser som direkt inriktas på de problem som tas upp i motionen. Det bör erinras om att tillämpningen av PBL visavi sådana kriminellt belastade föreningar som avses i motionen visserligen rönt stor uppmärksamhet under senare tid men endast varit aktuell i ett fåtal ärenden och i några få kommuner. Vad gäller dessa ärenden har bostadsutskottet för övrigt erfarit att de kommunala instanser som handlagt ärendena inte upplevt att PBL:s planbestämmelser i sig utgjort någon restriktion för kommunernas agerande. Däremot synes det i enskilda ärenden ha förelegat problem att bedriva normal myndighetsutövning, t.ex. inspektion av om byggnadens användning överensstämmer med plan och bygglov. Om problemen med tillämpningen av byggnadslagstiftningen i de aktuella fallen i första hand beror på att kommunernas myndighetsutövning försvåras på grund av en hotbild e.d. är detta inte en fråga som kan lösas inom ramen för PBL. Utskottet vill dock i sammanhanget erinra om att det i PBL 16 kap. 7 § särskilt anges att polismyndigheterna skall lämna det biträde som behövs för att byggnadsnämnd och länsstyrelse skall kunna fullgöra sina uppgifter enligt lagen.

Det anförda leder bostadsutskottet till slutsatsen att en översyn av PBL inte kan ses som en huvudsaklig åtgärd för att skapa verksamma medel mot etableringen av oönskad verksamhet av det slag som diskuteras i motionen. En översyn med denna utgångspunkt skulle förmodligen leda till orealistiska förväntningar om vad som är möjligt att åstadkomma med planlagstiftningen. Om det däremot anses föreligga ett behov att i mer samlad form se över lagstiftningen på olika områden eller på annat sätt ge de berörda kommunerna stöd bör sannolikt även tillämpningen av PBL ingå i ett sådant sammanhang. Det får naturligen anses falla inom justitieutskottets ansvarsområde att bereda denna fråga och, om ett eventuellt behov av samlade insatser anses föreligga, lägga fram förslag därom för riksdagen.

Sammanfattningsvis anser bostadsutskottet således att ett konsekvent utnyttjande av PBL:s möjligheter att förhindra olämplig användning av byggnader eller etableringar av oönskad verksamhet bör kunna utgöra ett av flera verksamma medel för att komma till rätta med de aktualiserade problemen.

Däremot är utskottet tveksamt till möjligheten att i PBL ta in bestämmelser som i huvudsak är inriktade på att förhindra sådan brottslig verksamhet som behandlas i motionen.

1996/97:BoU5y

Stockholm den 13 februari 1997

På bostadsutskottets vägnar

Lennart Nilsson

I beslutet har deltagit: Lennart Nilsson (s), Rune Evensson (s), Bengt-Ola Rytta (s), Britta Sundin (s), Sten Andersson (m), Rigmor Ahlstedt (c), Lars Stjernkvist (s), Stig Grauers (m), Erling Bager (fp), Lena Larsson (s), Owe Hellberg (v), Lilian Virgin (s), Inga Berggren (m), Per Lager (mp), Ulf Björklund (kd), Juan Fonseca (s) och Jan-Olof Franzén (m).

Särskilt yttrande

Erling Bager (fp) anför:

Bostadsutskottet har genom sitt yttrande överlämnat till justitieutskottet att närmare ta ställning till vilka åtgärder från samhällets sida som behöver vidtas för att komma till rätta med de tilltagande problemen med s.k. mc-relaterad brottslighet. Även om jag själv förordar såväl ett snabbare agerande från bostadsutskottets sida som ett klarare ställningstagande för motionskravet på en översyn av PBL har jag valt att inte nu avge en avvikande mening till utskottets yttrande. Problemet allvar gör att ett enligt agerande om möjligt bör eftersträvas. Jag förutsätter dock att justitieutskottets vidare beredning av ärendet kommer att resultera i förslag om samlade insatser från samhällets sida av det slag som diskuteras i bostadsutskottets yttrande. Som utskottet anför kan tillämpningen av PBL visserligen inte utgöra det huvudsakliga inslaget i dessa insatser mot en grov brottslighet, men väl en betydelsefull del av de lagskärpningar och andra åtgärder som sannolikt måste komma till stånd.

Jag vill också understryka att man från allmänhetens sida har rätt att vänta sig ett kraftfullt agerande från riksdag, regering och myndigheter som ett svar på de händelser som under senare tid utspelat sig i anslutning till bl.a. de aktuella mc-klubbarnas lokaler. Det måste givetvis vara ett oavvisligt krav att verksamhet som redan lett till att vapen och sprängämnen kommit till användning inte kan tillåtas i områden med bostäder, barnstugor och skolor. Undfallenhet i detta avseende ger bara utrymme för de kriminella klubbarna att ytterligare flytta fram sina positioner. Det är därför nödvändigt att rikta uppmärksamheten på företeelser som på sikt riskerar att växa till ett mycket allvarligt samhällsproblem och i tid vidta erforderliga åtgärder för att komma till rätta med problemet.